

De canon in de klas **KRITISCH REFLECTEREN OVER HET (ON)NUT VAN LITERAIRE LEESLIJSTEN**

Ine Kiekens

Over de auteur

**INE
KIEKENS**

werkt aan een proefschrift over
historische Nederlandse
letterkunde aan de Universiteit
Gent en Universiteit Antwerpen.

Vorig jaar verschenen in de Lage Landen twee boeken waarin parels uit de Nederlandstalige literatuur werden opgelijst met als doel het literaire erfgoed in de kijker te zetten. *De leeslijst*, een initiatief van de afdeling Letterkunde van de Radboud Universiteit Nijmegen, verzamelt 222 hoogstandjes uit de Nederlandstalige literatuur; *De canon*, een samenwerking tussen de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde en het Vlaams Fonds voor de Letteren, bundelt 50 + 1 literaire hoogtepunten vanuit Vlaams perspectief.

Dergelijke publicaties lokken altijd veel reacties uit over het (on)nut van een officiële literaire leeslijst: 'Is zo'n canon wel nuttig? Hoe gezaghebbend mag zo'n lijst zijn? Bevordert ze het algemene leesgedrag of fnuikt ze veeleer het leesplezier?' Ook zorgen de gehanteerde criteria vaak voor beroering: 'Waarom verdient de ene auteur het wel en de andere het niet om in de canon te worden opgenomen? Moet elke periode uit de literaire geschiedenis even sterk worden belicht? Is er wel voldoende aandacht voor 'hoge' en 'lage' literatuur en het gendereven-

wicht?' Ook in het onderwijs hebben discussies over de canon een plaats: 'Moeten leerlingen boeken uit de canon lezen of net niet?'

In het onderstaande lesidee belicht ik hoe scholieren uit de derde graad van het secundair onderwijs kennis kunnen maken met het concept van de literaire canon en hoe ze een kritische mening met betrekking tot de voor- en nadelen van een officiële leeslijst kunnen formuleren.

Kritisch reflecteren over de canon: een uitgewerkt lesidee

DOELGROEP: Derde graad van het secundair onderwijs.

DOEL: De leerlingen krijgen een beeld van de criteria aan de hand waarvan een canon wordt opgesteld en ze leren kritisch nadenken over het (on)nut van de canon.

LESVERLOOP: Het idee is dat de leerkracht de leerlingen laat kennismaken met wat een canon is, hoe de canon voor de Nederlandstalige literatuur er tegenwoordig uitziet en welke visies er op het ontwerpen van dergelijke lijsten bestaan. De leerlingen worden daarbij gestimuleerd om een eigen kritische mening te formuleren over de opzet en de inhoud van de huidige canon.

- Als korte introductie: verdeel de leerlingen onder in groepjes en laat ze een lijst opstellen met toppers aller tijden: bijvoorbeeld beste muziekgroepen aller tijden, beste sporters aller tijden, enzovoort. Laat de leerlingen klassikaal verantwoorden op welke criteria ze zich bij het samenstellen van hun lijst hebben gebaseerd.
- Vraag de leerlingen naar suggesties voor een lijst van Nederlandstalige literaire toppers aller tijden. Laat hen net zoals bij de voorgaande opdracht reflecteren over geschikte criteria en bespreek hoe die al dan niet overeenstemmen met de criteria die ze daarnet hebben opgesomd.

- Laat de leerlingen de lijst met werken uit *De canon* zien en laat ze daarbij (passages uit) de inleiding lezen. Bespreek klassikaal hoe hun criteria verschillen met de maatstaven die in het boek zijn gebruikt.
- Laat de leerlingen (passages uit) twee opiniestukken over de canon lezen en bespreek die klassikaal. Geschikte tekstvoorbeelden zijn

‘Die boekenlijst is misdadig, fuck de canon’ van Christiaan Weijts (2016) en ‘Niemand vindt literatuur nog belangrijk’ van Aleid Truijens (2012), beide online te raadplegen.

- Peil in een slotgesprek met de leerlingen naar hun ideeën over de voor- en nadelen van een canon en hoe zij de huidige canon zouden optimaliseren.

